

LAG OCH REGELSTYRD

- **Socialtjänstlagen SoL**
- **Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga LVU**
- **Lag om vård av missbrukare i vissa fall LVM**
- ***LOB lag om omhändertagande av berusade personer***
- **LSU Lag om verkställighet av sluten ungdomsvård**
- **OSL Offentlighets och sekretesslagen**

<http://www.youtube.com/watch?v=mKgHYdHnxe8&feature=related>

Socialtjänstlagen (2001:453)

- Helhetssyn
- Målinriktad ramlag med rättighetsinslag
- Vistelseprincip
- Grundläggande värderingar
 - demokrati
 - jämlikhet
 - solidaritet
 - trygghet
- Barnperspektiv (varje människa under 18 år)

Vägledande principer

- Helhetssynen
- Frivillighet och självbestämmande
- Normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet
- Valfrihet
- Det förebyggande perspektivet
- Individens eget ansvar

Ingen grupps behov ska vara starkare skyddat än andras men.....

- SOL lyfter fram vissa grupper :
- Barn och unga
- Äldre människor
- Människor med funktionsnedsättning
- Människor med missbruk
- Personer som vårdar och stödjer närstående
- Brottsoffer.

Spelberoende med i SOL sedan 20180101

- 9 a § Kommunen ska ingå en överenskommelse med landstinget om ett samarbete i fråga om personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller **spel om pengar**.
- Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

Ansvarsfördelningen mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård

- Hälso- och sjukvården har sedan tidigare ansvar för att behandla spelberoende, precis som vid andra psykiatriska tillstånd
- socialtjänsten utvidgat det ansvar: Det som tidigare bara gällt vid missbruk av beroendeframkallande medel till att gälla även vid spelmissbruk
- Socialnämnden får ansvar för att förebygga och motverka spelmissbruk

Hur får socialtjänsten veta

- **Ansökan**
- **Anmälan**
- **Annat sätt**

Ansökan

- Gör jag själv
- Någon annan gör det på uppdrag av mig
- Jag måste alltid veta om att ansökan görs

Anmälan

- Kan gälla både barn och vuxna
- Görs av någon annan – privatperson eller myndighet
- Ordet ”anmälan” används inte alltid

Allmänheten **bör**

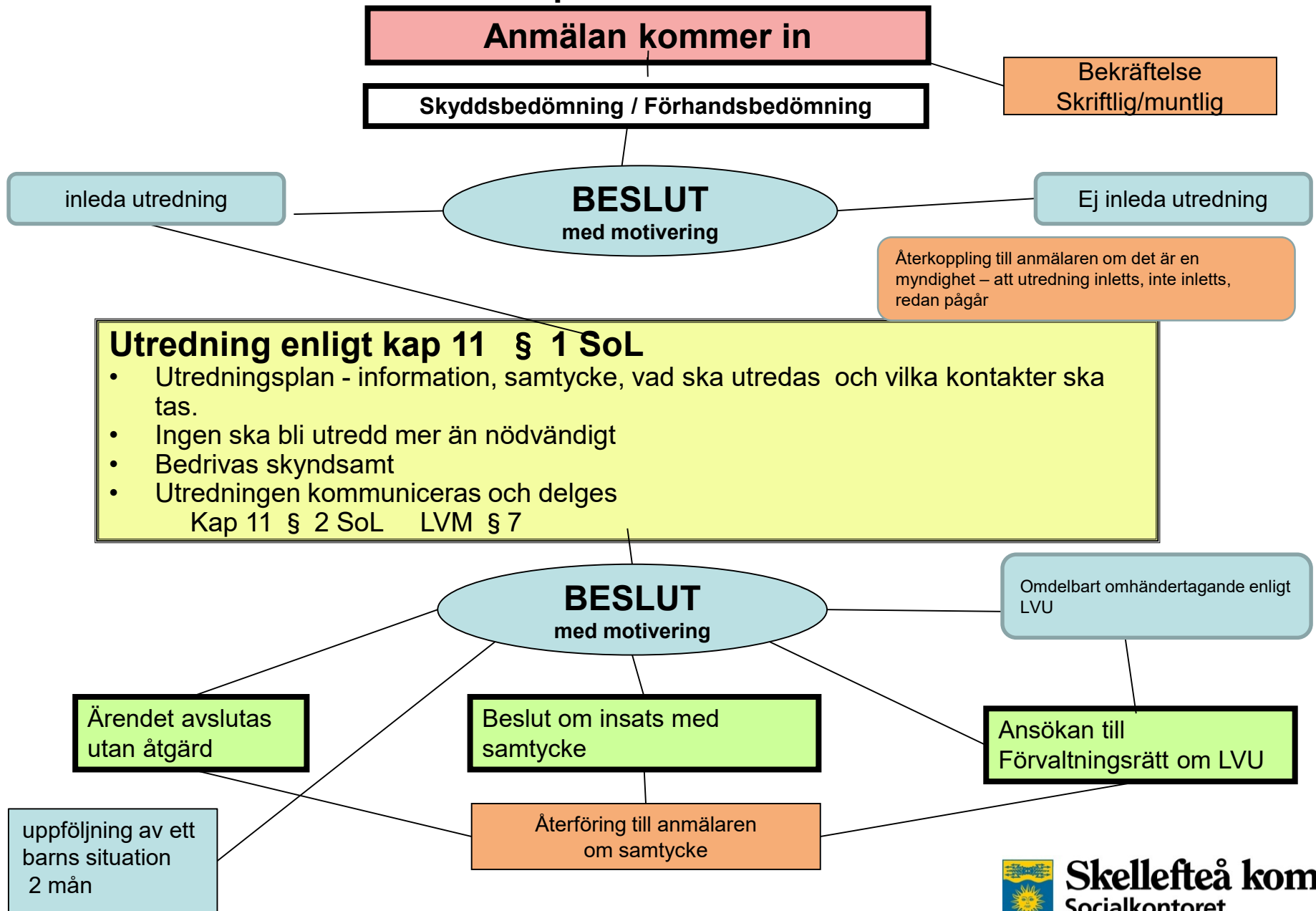
Myndigheter är **skyldiga**

Förhandsbedömning

Anmälan – barn som far illa

kap 14 § 1 SoL

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga LVU När stöd och hjälp inte kan ges på frivillig väg

- **Huvudregel:**
- Socialtjänstens insatser ska göras i **samförstånd**
- Socialtjänstens insatser ska präglas av **respekt** för den unges människovärde och integritet

2 § Miljöfall

Vård ska beslutas

om det pga:

- *Fysisk eller psykisk misshandel,*
- *Otillbörligt utnyttjande,*
- *Brister i omsorgen*
- *Annat förhållande i hemmet*

finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas

Gäller vårdbehov upp till 18 år!

Ej samtycke av vårdnadshavare eller av den unge från 15 år.

3 § Eget beteende

Vård ska också beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom:

- *Missbruk*
- *Brottslig verksamhet*
- *Annat socialt nedbrytande beteende*

Vård kan även ges den som fyllt 18 år men inte 20!

LVU

- Föräldrarnas bestämmanderätt begränsas
- Barnet/den unge underkastas frihetsinskränkningar
- Förvalningsrätten beslutar efter ansökan från socialnämnden
- Vården upphör senast när barnet fyllt 18 år (miljöfall) eller 21 år (beteendefall)

Socialtjänstens ansvar för personer med missbruk

Utgångspunkter i lagstiftningen

- Ansvaret fördelat mellan kommun landsting – förutsätter samverkan och samarbete
- Kommunens yttersta ansvar innebär ingen inskränkning av andra huvudmäns ansvar, SoL 2 kap 1 § 2 st.
- Frivillighet, respekt för den enskildes integritet
- Tvångsmedel är undantag

Individuell plan

Individuell plan

- Socialtjänst och hälso- och sjukvårdens gemensamma plan för insatser kring individen.
- 2 kap 7 § socialtjänstlagen och 2 f § hälso- och sjukvårdslagen

Missbruk i lagens mening

- Socialtjänstlagens bestämmelser avser alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar

Grundläggande utgångspunkter

- Frivilliga insatser i första hand
- LVM är en skyddslag för missbrukare
- Kommunen är skyldiga att ingripa och det krävs inte att frivilliga insatser har prövats – konkreta erbjudanden om vård!
- Syftet med vården är annorlunda än för t.ex. LVU

Beredande av vård enligt LVM

Generalindikation

Tvångsvård ska beslutas om,

1. någon till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningssmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk,
2. Vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen eller på något annat sätt, och...

Specialindikationer

3. Han eller hon till följd av missbruket
 - a) Utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara (*hälsoindikationen*)
 - b) Löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv (*den sociala indikationen*), eller
 - c) befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående (*faro indikationen*)

Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 1997: Tillämpning av LVM

LPT eller LVM?

- Om den psykiatriska störningen är tillräckligt svår bör behandlingsuppgiften falla inom psykiatrins uppgifter, även om det finns ett intensivt missbruk
- Om missbruket bedöms vara det primära och tvångsåtgärder nödvändiga bör LVM i första hand tillämpas

Samtycke till behövliga insatser prövas alltid

- Är samtycket realistiskt?
- Räcker inte med att tro – objektiva omständigheter måste styrka att samtycket inte bedöms trovärdigt.
- Flera avbrutna vårdinsatser – dokumentation.

Handläggning och dokumentation

- Samma regler som för andra sociala ärenden
- Utredning 7 § LVM ska inledas när nämnden genom anmälan eller på något annat sätt har fått kännedom att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård

Omedelbart omhändertagande

LVM § 13

- Indikationerna för LVM uppfyllda (general - och minst en special indikation)
- Omedelbar fara
- Frivillig vård kan inte genomföras
- Beslut av ordförande
- Underställes FR omgående

LOB

lag om omhändertagande av berusade personer

- Den som anträffas så berusad av alkoholdrycker eller annat berusningsmedel att han inte kan ta hand om sig själv eller annars utgör en fara för sig själv eller för någon annan får omhändertas av en **polisman**.
- Den omhändertagne ska frigges så snart det kan ske utan men för honom eller henne själv och det inte längre finns skäl för omhändertagande. Den omhändertagne ska dock alltid frigges senast åtta timmar efter omhändertagandet, om det inte uppenbarligen är förenligt med hans eller hennes eget intresse att han eller hon får stanna kvar en kortare tid därutöver

LSU

Lag om verkställighet av sluten ungdomsvård

- Ungdomar som begår allvarliga brott när de är i åldern 15-17 år blir oftast dömda till sluten ungdomsvård i stället för fängelse
- Det är ett tidsbestämt straff som ungdomarna avtjänar på speciella avdelningar på SiS särskilda ungdomshem
- Men det är brottet och inte behandlingsbehovet som avgör straffets – och därmed vårdtidens – längd, som kan variera mellan 14 dagar och fyra år.
- Kommunernas socialtjänst har det övergripande ansvaret för ungdomarna. SiS bestämmer efter samråd med socialtjänsten till vilket ungdomshem den dömda ska komma och hur man ska planera och genomföra verkställigheten

Offentlighet och sekretess

Sekretessregler

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) reglerar undantagen från offentlighetsprincipen.

- Utlämning av handlingar
- Tystnadsplikt
- Inre sekretess
- Brott mot tystnadsplikt

Olika styrka på sekretess

- 1. Absolut sekretess**
- 2. Omvänt skaderekvisit**
- 3. Rakt skaderekvisit**
 - personliga förhållanden
 - skada och men

När bryts sekretessen?

- Om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning
- Vid misstanke om vissa allvarliga brott
- Vid samtycke från den enskilde
- Menprövning gjord som visar att utlämning kan ske
- Nödvändigt för att kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap 2 § OSL)
- **Vid samverkan socialtjänster emellan och mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården (26 kap 9 § OSL) – i vissa fall**
 - om det behövs för att ge vård, behandling, stöd och man ej fyllt 18 år
 - om man fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller läsningsmedel
 - vid psykiatrisk tvångsvård
 - vid rättspsykiatrisk vård
 - uppgift om gravid kvinna till skydd för det väntade barnet
- I en **nödsituation** för att avvärja fara för liv, hälsa eller värdefull egendom

Sekretess mot enskild person

Undantag:

- Part i ett mål/ärende i domstol
- Anonymitetsskydd för anmälare
- Uppgift om hälsotillstånd (synnerliga skäl)
- Barnets mognad och utveckling
- Skydd för underårig oavsett ålder (12 kap 3 § OSL)
- Vård enligt LVU – vistelseort (14 § LVU)
- Utlämning till media – samtycke barnet?

